

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny — hal.

Na pol roka --- 2 " — "

Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. kor., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

K novému roku.

Ak rýchlo sa tento čas mína. Sta rozvodnený potok strmých vrchov, všetko sebou berúc, čo mu v ceste stojí k širokému moru, valí sa aj čas v nesmierne more večnosti. Sotva sme privykli na nie priam milé okolnosti, akých sme sa dožili na poli politickom, sociálnom, hospodárskom a spoločenskom v roku 1907., už stojíme na začiatku roku nového. Čo nám minulý rok doniesol, to vieme všetci, čoho ale prinesie nám rok nastávajúci, kto by to vedel dnes povedať? Že dnes do budúcnosti pohliadnuť nemôžeme, či nám zato teskno má byť pred ňou? Veď je to múdre nariadenie Božie, že nevieme, čo budúcnosť pre nás ukrýva. Je to z tej príčiny, aby sme sa vopred nefakali zlého, čo nám hrozí a nad šťastím, aké nás očakáva, aby sme neboli svevolní. Ponevác je ľudom neznáma budúcnosť, panuje v nový rok po celom vzdelanom svete tá pekná obyčaj, že príbudzní, priatelia a známi prajú si vzájomne šťastlivý nový rok. Tejto obyčaji podrobuje sa tiež aj náš «Kresťan» a všetkým dobroprajníkom, priateľom, čitateľkám praje vopred úprimne: «šťastlivý nový rok!»

Po tomto ale sluší sa, aby sme v krátkosti udali účinkovanie naše v minulosti a poukázali spolu na tú cestu, ktorú nasledovať budeme v budúcnosti. Čo sa minulosti týka i najväčší nepriateľ «Kresťana» uznať musí, že on svedomite zodpovedal vždy svojej svätej úlohe. «Kresťan» neohrozene bránil našu svätú rímsko-katolícku cirkev a jej práva. «Kresťan» s celým dôrazom zastával prenasledované duchovenstvo katolícke.

«Kresťan» vystupoval bez ohľadov za zákonné a spravodlivé požiadavky ľudu. Za oslavu Boha a za blaho ľudu bojoval «Kresťan» v predošlom roku a toto je jeho heslom i v roku budúcom. V týchto šlachetných cieľoch nech teda všemožne podporuje veriace obecenstvo katolícke «Kresťana», ako obhájcu svojej svätej viery a svojho priateľa. Nech každý «Kresťan» a katolík za povinnosť svoju si pokladá tieto novinky rozrýchovať medzi svojimi priateľmi a známimi, tak ako «Kresťan» bráni a zastáva bez rozdielu každého, čo je toho potrebný, v duchu lásky Kristovej. «Kresťan», ako časopis katolícky nachodíť by sa mal v každej obci a v každej rodine kresťanskej, v každom dome katolíckom. Tým by ľud dokázal, že je jedného smýšľania katolíckeho. Čím pevnejšie ale bude katolícke presvedčenie ľudu, tým viac oslabnú nepriatelia našej svätej viery. Nech teda v nastávajúcom roku zmáha a upevňuje sa katolícke presvedčenie nášeho ľudu!

Keď sme v krátkosti označili účinkovanie «Kresťana» v minulom roku, prichodí nám v úrivkoch udať, čo podujala a previedla v tomto období kresťanská ľudová strana, z jejžto naloženia «Kresťan» účinkuje ku blahu a pozdvihnutiu ľudu.

Každý mysliaci človek, čo pováži politické pomery našej vlasti, musí k tomu presvedčeniu prísť, že kresťanská ľudová strana, medzi všetkými politickými stránkami, aj v minulom roku bola tá najpracovitejšia. Naši krajinskí vyslancovia neobchádzali snemové zasadnutia, neboli nemí, lež ku zákonným predlohám každý prehovoril. Aké úspechy vydobila teda kresťanská ľudová strana v zákonodarstve na poli politickom,

verejnospodárskom, sociálnom, kultúrnom a obrany viery? Na poli politickom vydobila si vážnosti, akej dosiaľ nemala. Ku jej poradám prišli opätne do jej kruhu najhlavnejší politici krajinskí. Ohľadom jej účinkovania v zákonodarstve s jej pričinením vyneseny bol zákon:

Vývinu krajinského priemyslu.

Naša vlasť je v prvom rade agrárny štát. Blaho a rozkvet jeho, dľa terajších okolností sa nedá myslieť bez vývinu priemyslu. Vývin priemyslu zase nenie možný bez podpory štátu. Kresťanská ľudová strana preto zastávala v zákonodarstve zákon o vývine priemyslu, aby sa v prvom rade našemu ľudu dostalo zamestnania, zárobku a poriadnej výživy. Nie kapitalistov zastávala kresťanská ľudová strana, keď za tento zákon bojovala, lež úbohý ľud mala pred očima, ktorý doma bez práce a zárobku prinútený bol vandrovať do cudzieho sveta. Pri pojednávaní tchoto zákona tiež ako podmienku postavila kresťanská ľudová strana:

Revíziu priemyselného zákona.

Priemyselný zákon, ako si ho liberáli zostavili je čo možno najhorší. Tisíce a tisíce malých remeselníkov vyšli na mizinu následkom tohoto zákona. Tí, čo sa ťažko udržali, sotva živoría. Týchto mala pred očima kresťanská ľudová strana, keď žiadala súrnu revíziu priemyselného zákona. Malým remeselníkom musí sa ku pomoci prispieť! Ako účinkovala kresťanská ľudová strana v ohľade sociálnom, o tom ďalej svedčí:

Zákon zabezpečenia robotníctva v čas nehody a staroby.

Tisíce robotníkov a robotníckych rodín vystavené boli doposiaľ najneistejšej budúcnosti v Uhorsku. Pri strojoch v dielňach stávajú sa jednoducho nehody rozličného druhu. Keď ale robotník v ťažkých prácach natrápil sa cez celý život, na staré dni nemal žiadneho zaopatrenia a často s početnou rodinou vystavený bol najväčšej núdzi a biede. Tomuto ťažkému osudu robotníckej triedy odpomoženo bude zabezpečením robotníctva v čas nehody a staroby. Kresťanská ľudová strana podporovala tento zákon, bo jej na tom záleží, aby každá trieda obyva-

telstva našej vlasti našla vo svojej domovine nielen poriadnu výživu, lež aj budúcnosť pomerne zabezpečenú mala. Týmto cieľom podporovala kresťanská ľudová strana aj zákon!

O budovách poľnohospodárskeho robotníctva.

Poľnohospodárske robotníctvo — ako je to vôbec známo — nachodí sa v Uhorsku v najväčšej biede. Roboty a zárobku nemá stáleho a po mnohých miestach ťažko a len za drahé peniaze dostane bydlá a aj to len takého, ktoré ani požiadavkám zdravotným, ani hodnote ľudskej nezodpovedá. Tento hrozný stav poľnohospodárskeho robotníctva pohl kresťanskú ľudovú stranu k tomu, aby verne ku kresťansko-sociálnym zásadám svojho programu zaujala sa o zanedbané triedy robotníctva poľnohospodárskeho, tým viacej, bo tieto najväčšmi vystavené sú pokúšaní zo strany bezbožných socialdemokratov. Pri tomto ale kresťanská ľudová strana nezabudla tiež ani na vznešené kultúrne úlohy. Svedčí o tom:

Zákon školský.

Ľudové školy, zvlášte katolíkov v Uhorsku, jednoducho vystavené boli tomu nebezpečeniu, že ich štát odoberie, teda zoštátni. Týmto spôsobom pozbavené bývajú ľudové školy katolíckeho charakteru. Slúžia všetkému inému, len nie katolíckej výchove dietok. Aj to je známo, že katolícke učiteľstvo takrečeno hladovalo u nás a po mnohoročnom trapnom účinkovaní, najhroznejšej budúcnosti hľadalo na staré dni v ústrety. Školským zákonom katolícky charakter tak ľudových škôl ako aj iných ústavov učebných zabezpečený je na všetky časy, pritom ale aj katolíckemu učiteľstvu dostane sa stavu primeranej výživy a aj na staré dni zabezpečené bude pred núdzou a biedou. Uľavenie tiarch verejných má tiež v programme kresťanská ľudová strana a uplatnila aj túto zásadu svojho programu, ako o tom svedčí:

Daňová reforma.

Že sú dane, príražky a iné poplatky, akým podrobené je obecnosť v Uhorsku, neznesiteľne vysoké, o tom vie celý svet. Reformu daní teda preto žiadala kresťanská ľudová strana vždy s celým dôrazom. Zavedenie neodanenej najmenej

čiasťky k výžive potrebnej, dane postupnej. zníženie daní potravných, pri každej príležitosti požadovala od zákonodarstva. Tejto spravodlivej žiadosti jej zodpovedano bude teraz, aspoň čiastočne skrze daňovú reformu. Milliony pod farchami daní ťažko stonajúceho ľudu, patrí sa, aby povďačné boly za to kresťanskej ľudovej strane. Milliony katolíkov ale povďačné majú jej byť aj zato, že na jej neustále namáhanie do života uvedená bude konečne aj:

Katolícka autonómia.

Katolícka autonómia slúži ku obrane práv katolíckej cirkve v Uhorsku a nášeho svätého náboženstva. Bez autonómie katolícka cirkev v Uhorsku jednostajne visí v povetrí; bezbožní neverci bárs kedy by ju mohli olúpíť o jej majetky, zhabať jej kostoly, fary, školy, sirotáre, nemocnice a všetky základiny. Takýmto spôsobom nielen cirkev, lež aj katolíci navždy a celkovne by boli ožobráčení. Z tejto príčiny žiadala kresťanská ľudová strana do života uvedenie autonómie katolíkov. Katolíci Uhorska dostanú teraz autonómiu a s touto v súvislosti sriadená bude aj kongrua katolíckeho duchovenstva a všetko toto sú zásluhy kresťanskej ľudovej strany, aké si o cirkev, vieru a blaho ľudu zadovážila behom minulého roku. Pričinením kresťanskej ľudovej strany vydržovalo sa predošlého roku aj:

VII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Toto valné shromaždenie bolo to najvznešenejšie osvedčenie katolíckeho seba-povedomia a presvedčenia. Ako zvláštny úspech tohoto shromaždenia treba označiť utvorenie *Jednoty katolíckeho ľudu a Spolku katolíckej tlače*. Tieto ustanovizne katolíckeho sú najskvelejším dôkazom úspešného účinkovania kresťanskej ľud. strany za cirkev, vieru a blaho ľudu.

Len v krátkych úryvkoch naličili sme práce kresťanskej ľudovej strany v minulom roku. So spokojnosťou môžeme na svoje úspechy pohliadať, kresťanský ľud ale s úplnou dôverou obracať sa má ku tej jedinkej stránke politickej, ktorá v zákonodarstve tolkých úspechov vymohla. Hor sa teda bratia katolíci pod zástavu kresťanskej ľudovej strany, spojení v katolíckej Jednote ľudu! Pod touto zástavou bojujme spojenými silami za slávu Boha, za práva cirkve a

za blaho katolíckeho ľudu v nastávajúcom novom roku. Spravodlivej veci daj Bože skvelého víťazstva a zachovaj našu katolícku cirkev pred úkladmi nepriateľov!

Lúpežníci cirkevných majetkov.

Noviny freimaurerské, židovské, socialdemokratické a iné s tymito spojené, v druhej polovici tohoto končiaceho sa roku nevedely o inom písaf, ako o zhabaní cirkevných majetkov. To isté ohlasujú i teraz podaktorí «protestantskí» pastori, nadovšetko ale židom tečú sliny za majetkami katolíckej cirkve. Tým balamútia ľud, že sú tie cirkevné majetky hrozne veľké a keby ich vraj odobrali terajším majiteľom, keby tieto majetky nepatrili viacej kostolom, školám, učebným ústavom, nemocniciam, sirotárom; keby z nich neplatili kňazov: to by sa osud sveta hneď ku lepšiemu obrátil, *bo by tie cirkevné majetky patrily potom ľudu.*

Odhliadnime ale od toho, že bárs aký majetok na svete nemôže mať vznešenejšieho cieľu, ako keď slúži ku sláve Božej, majetky tieto aj včul slúžia verejným záujmom ľudu. Veď z týchto majetkov udrzujú sa kostoly, služby Božie. Z majetkov týchto udrzujú sa školy a vychovateľské ústavy. Nemocnice, domy chudobných, sirotáre povstaly a udrzujú sa z cirkevných majetkov. Toto sú ale všetko verejné záujmy ľudu. Je to teda hlúpe balamútenie ľudu, keď dakto narádza, aby cirkevné majetky shabané boly. Keby sa to dakedy stalo, to by tým ľud len sám seba oraboval a sebe samému urobil najväčšiu škodu.

Na toto pravda freimaurerskí, socialdemokratickí a iní voľnomyselní agitatori a mudrci to povedajú, že tie cirkevné majetky na múdrejšie kulturálne a sociálne veci treba obracať. Toto je ale ten najväčší švindiel!

Lúpežníkom cirkevných majetkov nikdy neide o ľud. Ani oni nemajú toho úmyslu, aby s cirkevnými peniazmi ľudu pomohli, lež oni len na to myslia, aby sebe samým zabezpečili dobré a mastné kšefty.

Příklad na to máme vo Francúzsku!

V Paríži tým búril ľud minister *Waldeck Rousseau* roku 1900., že kňazi majú v majetku

1000, jedentisíc millionov frankov. Na tieto majetky «mrtvej ruky» huckali *lúpežníkov cirkve freimaurerov a socialdemokratov*. Každému voľičovi, každej dedine sľúbili z týchto peňazí, koľko si len žiadali, na konci ale vysvitlo, že majetky katolíckej cirkve vo Francúzsku sú o mnoho menšie, ako sa tí bezbožní politikovia nazdávali.

Od tých čias uplynulo šesť rokov a včul konečne uverejnili zprávu o odpredaných nemovitostach cirkevných, ktoré odpredané boli na základe dňa 1. júla roku 1901. a 4. júla r. 1904. vynesných zákonov.

Dľa výkazov, ktoré predložili ministri *Guyot-Dessaigne a Cailloux* miesto očakávaných tisíc millionov dostalo sa pre štátnu pokladnicu len 190.000 frankov.

Pravda je síce, že behom výš spomenutých šesť rokov len 115 cirkevných nemovitostí odpredali a je ich ešte asi 500 na predaj, jestli ale aj tieto dľa jejich spôsobu odpredajú, *to francúzsky štát za všetky majetky cirkevné dostane dohromady sotva sto millionov, čo je veľmi daleko od tých tisíc miltionov, ktoré tak túžobne očakávali.*

Spomenuíť uverejnený výkaz ale poučuje nás krom tejto vážnej veci aj o viacej iných a to veľmi háklivých okolnostach. Medzi tieto okolnosti patrí predovšetkým to, že z tohoto výkazu jasne vysvitá, že jednotliví vyslanci, patriaci ku väčšine parlamentu, ako advokáti, za jejich uovanie pri odpredaji cirkevných nemovitostí dostali väčšie honoráre, ako to z takejto príležitosti slušné býva. — Tak na príklad dostali: Pavel *Faure* 96.400 frankov, bývalý minister *Milliard* 53.600 frankov, krajinskí vyslanci *Péret* a *Richard* 48.000, 46.000 frankov honoráru. Je ich ale viacej, čo takéto honoráre dostali, následkom čoho z peňazí, za odpredané cirkevné majetky utržené, len advokátom platili ako honoráre okolo jedného milliona frankov. Advokáti pravda, čo patria ku opozícii francúzskeho parlamentu, dostali menšie honoráre, týmto dali len od 200 do 2000 frankov honorárov. Ku prevedeniu odpredajov ustanovili 6 do 7 likvidátorov a ponač to za čestný úrad považovali, ktorý ani s honorárom, ani s platom spojený nenie, vykázali im na úradné výdavky popredku: *osem millionov frankov*. Z tejto hroznej summy ale páni likvidátori doposiaľ zabudli účty zložiť. Tak-

tiež dľa rozpočtu do konca roku 1906. za cirkevné majetky mali *utržiť 31 millionov frankov, doteraz ale zložili počty len z 19 millionov frankov.*

Z tohoto každý vidí, že lúpežníci cirkevných majetkov nerobia pre ľud, lež pre svoje vačky. Aj u nás by tak bolo, keby ľud dovolil, *aby cirkevné majetky dostali sa do židovských rúk*. U nás by tiež len dakolko fiškálov zbohatlo a ľud by si mohol ústa utierať. Zrúcané a vyrabované kostoly, fary, v ktorých židia bývajú, zatvorené a križov pozbavené školy, nemocnice a sirotáre označovaly by stopy lúpežníkov cirkevných statkov.

Príklad Francúzov nech slúži k poučeniu aj nám. Učme sa z toho, že lúpežníci cirkevných majetkov sú horší, ako bol kedysi Rózsa Sándor, bo kým ten — ako sa hovorí — z jeho lúpežníctva chudobe almužnu dával, lúpežníci cirkevných majetkov chudobu ešte aj o almužnu ozbíjajú.

Treba nám vedieť, že cirkevné majetky nenie sú osobnou vlastnosťou jednotlivých kňazov, lež slúžia verejným záujmom katolíckym celej ustanovizne božskej, totižto cirkvi.

Treba nám vedieť, že nepriatelia katolíckej cirkve už aj u nás chcejú sa vlámať do kostolov, aby tam kalichy a monštrancie rabovali; dišputujú sa totiž už verejne o tom, že kalvíni a židia so všetkým právom žiadať môžu shabanie cirkevných majetkov.

Jedným slovom, lúpežníci cirkevných majetkov radi by aj u nás šťastie probovali, a jestli nebudeme dobrý pozor dávať, ľahko sa im to aj podarí.

Jedine kresfanská ľudová strana stojí na stráži v parlamente, jedine katolícke noviny našej strany bojujú zmužile proti lúpežníkom cirkevných majetkov a pred nimi obrániť nás môže len *Jednota katolíckeho ľudu*.

Nech teda každý katolík svedomite vyplní, čo je jeho povinnosťou v nastávajúcom novom roku!

Nový zákon o úžere.

Medzi zákonami, ktoré u nás liberáli majú na svedomí, nenie snáď ani jedného, čo by — krom cirkevno-politických zákonov — tolko škody boly narobili všetkým triedam obyvateľstva na-

šej vlasti, ako liberálny zákon o úžere. Tento zákon bol tým škodlivejší, bo pod ním trpely triedy každého stavu, povolania a zamestnania, nadovšetko ale ľud pospolitý. Nielen celé obce, lež celé kraje sú zničené následkom toho liberálneho zákona o úžere. Keby tohoto zákona nebolo bývalo, snáď o polovicu menej ľudu by sa bolo do Ameriky vystaňovalo. Ponevác ale ten zákon v každom ohľade bol nad mieru zkazonosný, kresťanská ľudová strana od prvopočiatku s celým dôrazom žiadala revíziu liberálneho, alebo vynesenie nového zákona o úžere. Liberálne vlády pravda o tomto nikdy ani slyšaf nechcely. Až teraz dňa 18. decembra položil minister pravosúdia Anton Günther na stôl snemovne predlohu nového zákona o úžere s nasledujúcou osnovou:

Kto s využitkovaním núdzneho polozenia, ľahkomyselnosti, slabosti rozumu, alebo nezkúsenosti smluvu s ním robiacej osoby, buďto cieľom povolenia kreditu a vôbec predbežnej odmeny volajakej práce, buďto za zmenenie, alebo odstránenie volajakej, proti druhej stránke platnosť majúcej požiadavky, sebe také hmotné výhody vyjedná, pre seba, alebo tretiu osobu zabezpečí, aké výhody hodnotu vlastnej práce napadne, nepomerným spôsobom prekračujú: pácha priestupok úžery a má byť väzením od jedného mesiaca do šesť mesiacov, peňažnou pokutou od 200 do 400 korún, ako aj ztrátou úradu a vyzdvihnutím vykonávania politických práv trestaný.

Priestupok úžery pácha zarovnak a má byť výš udanými pokutami trestaný, kto hmotné výhody využitkovaním núdzneho polozenia, ľahkomyselnosti, slabosti rozumu a nezkúsenosti stránky s ním smluvu robiacej, pre seba, alebo pre tretiu osobu vyjedná, alebo zadováži.

Úžera je zločin a má byť trestaná žalárom do dvoch rokov a peňažným trestom od 500 do 8000 korún, taktiež ztrátou úradu a vyzdvihnutím vykonávania politických práv, keď úžerník:

1. úžereru zpáchal na maloletých alebo pod kuratelou stojacich osobách;

2. keď cieľom zakrytia úžery popredku vyprostredkovaný je výrok, pokonanie sa pred súdom, alebo iné platnosť sudcovského výroku majúce uzavretie;

3. keď úžerník hmotnú výhodu zmenkou

(vechslou), alebo iným spôsobom, zakrytú si vyjednal, alebo zadovážil;

4. keď vyplnenie svojej požiadavky od podlžnej stránky dal si prisľúbiť prisahou, slovom počestnosti, alebo iným potvrdením, následkom čoho podlžná stránka vystavená by mohla byť trestnému, alebo disciplinárnemu pokračovaniu;

5. kto s úžernými smluvami kšeftuje, alebo

6. kto pre úžeru už trestaný bol a behom troch rokov zase zpáchal úžeru.

Mimo tohoto odsúdený — jestli je cudzozemec — raz na vždy, alebo na istý čas vykázaný má byť z krajiny, jestli je ale domorodý, z tej obce, v ktorej úžera zpáchaná bola, prípadne z celého okolia právomocnosti, ba ešte aj z územia susedných právomocností navždy, alebo na istý čas má byť vykázaný.

Jestli odsúdený úžeru zpáchal v prevádzaní od licencie závislého priemyslu, alebo tomu podobného zamestnania, zakázané mu môže byť taký priemysel, alebo také zamestnanie od jedného do päť rokov prevádzať.

Podobne pokutovaný má byť aj ten, ktorý takú požiadavku, o ktorej vie, že z úžerníckej smluvy pochádza, zadováži, uplatňuje, na druhého ju prenesie, alebo dá zabezpečiť.

Pre úžeru sa nepokutuje, jestli páchatel ničomnosť smluvy, pred zadanou obžalobou, uzná pred oškodenou stránkou a svojej povinnosti dľa §§. 7. a 8. zadosť učiní.

Ničomná je každá smluva, ktorou jedna zo stránok smluvu robiacich, pre seba, alebo ku osohu tretej osoby využitkovaním núdzneho polozenia, ľahkomyselnosti, slabosti rozumu, alebo nezkúsenosti druhej stránky takú hmotnú výhodu [zadováži, alebo vyjedná, ktorá hodnotu jeho vlastnej práce v pomere ku okolnostiam pádu, nápadne neprimeraným spôsobom prevyšuje.

Tento zákon neuplatňuje sa pri takých obchodných kšeftoch, ktorými stránka hmotnú výhodu vyjednála, alebo zadovážila si ku farche protokolovaného kupca.

Tomuto zákonu nepodrobujú sa podmienky a zadováženie úrokov, ktoré ročite 8 percentov neprevyšujú. Ako úroky považuje sa aj tá hmotná výhoda, ktorú si daktorý úverkový ústav, krom hlavnej podlžnosti, za písanie, poplatok od správy, províziu, paušál kancelárie, útraty po-

volenia, alebo pod iným podobným titulom, bár aj štatútom zodpovedne vyjedná, alebo zadováži, jestli táto výhoda, stránku s úverkovým ústavom smluvu robiacu, neobťažuje na základe zákona.

Nariadenie tohoto zákona vzťahuje sa aj na toho, ktorý smluvu pred uvedením do života tohoto zákona uzavretú, uplatňuje po jeho do života uvedení, na druhého prenáša, alebo na zabezpečenie si zadováži, ako aj na toho, ktorý z takejto smluvy pochodiacu požiadavku, pred, alebo po do života uvedení tohoto zákona zadováži, jestli túto požiadavku po do života uvedení tohoto zákona uplatní, na druhého preniesie, alebo na zabezpečenie si zadováži.

Platnosť tohoto zákona vzťahuje sa na celé územie uhorského štátu, Horvatsko a Slavóniu vynímajúc.

Týmto zákonom nepodotknuté nariadenia zák. čl. XXV. roku 1883. o úzore a škodlivých kŕešťoch vzťahujú sa aj na mesto Fiume a jeho okolie.

V odôvodnenej zpráve zvlášte je spomenuté, že nariadeniu tohoto zákona na budúcnosť podrobené budú aj kŕešty podkupovania obilia charakteru úžerného. Oproti tomu tento zákon nemá sa vzťahovať na také kŕešty podkupovania, ktorých úžerný charakter pri jejich uzavretí nedá sa dokázať a ktorých splnenie, len následkom pozdejšej prípadnej zmeny okolností, ťažko padá podľžnej stránke.

POLITICKÉ CHÝRY.

Konferencia biskupského uhorského sboru.

Slávny sbor biskupský Uhorska dňa 19. decembra vydržoval konferenciu v primaciálnom paláci v Budíne pod predsedníctvom kardinála knieža-primasa Klaudia Vaszary. Na konferencii prítomní boli: arcibiskup Julius Vározy, biskupi: Ján Szabó, Julius Firczak, Demeter Radu, gróf Gustáv Majláth, gróf Karol Csáky, gróf Mikuláš Széchenyi, Vilhelm István, Vazul Hosszú, Alexander Párvy, Wolfgang Radnai, Ludvik Balás, Ottokar Prohászka, gróf Julius Zichy, August Fischer-Colbrie, koadjutor gróf Vilhelm Batthyány a hlavný opát z

Pannonhalmu Hipolit Fehér. Predmetom porady bolo ustálenie kľúča, dľa ktorého jednotliví hodnostári cirkevní prispievať majú ku sriadeniu kongruy. Konferencia prijala jednohlasne návrh ku tomuto cieľu vyslaného výboru a s tým záležitosť kongruy katolíckeho duchovenstva zo stránky biskupského sboru celkovne je usporiadaná. Ďalšie predmety pojednávania tvorily záležitosti katolíckych škôl a jubilárna slávnosť pápeža Piusa X. za čím zakončila sa konferencia,

Manifestácia grófovi Ferdinandovi Zichymu.

Zriedkavú slávnosť zriadila spoločnosť «Palatin kanála» z tej príležitosti, že v mimoriadnom zasadnutí slávnostne vyzdvihla tú okolnosť, že na čele jej päťdesiat rokov ako člen a čestný predseda účinkuje gróf Ferdinand Zichy. Slávnosti tejto dostalo sa i kroz to väčšej významnosti, že ku nej pripojil sa aj minister orby Ignác Darányi a oslavovanému odovzdal atressu uznania nasledovnej osnovy:

Pod múdрым vedením Vašej excellencie stojaca spoločnosť «Palatin kanála» držala dnes zriedkave slávne shromaždenie. Zasvätiť mieni pamiatku toho, že od pol stoletia v osobe Vašej excellencie cití a vážiť môže si svojho predsedu, ktorý behom jedného celého života ľudského, účinkovanie svoje vždy s čulým ohňom horlivosti a neustálou pracovitostou zasvätil záujmom tejto spoločnosti a ku večnej povďačnosti si ju kroz to zaviazal. — Z príležitosti tejto slávnosti, ku ktorej i sám sa pripojujem i sám osvedčujem moje úprimné blahoželanie a za horlivé a v každom ohľade osožné účinkovanie v záujmoch tejto spoločnosti vyslovujem Vašej excellencii moje srdečné vďaky.

Budapešť, dňa 19. decembra 1907.

Uhorská delegácia vo Viedni.

Uhorskí delegáti shromaždili sa v sobotu dňa 21. decembra predpoludním o pol jedenástej hodine v delegacionálnej dvorane v uhorskom dome vo Viedni a potom šli z tadial korporatíne na výsluch do Burgu. Predseda delegácie držal na kráľa reč, na ktorú jeho veličenstvo blahosklonne odpovedal. S povďačnosťou prijal výraz radosti nad jeho vyzdravením vyslovene, v krátkosti označil pokojné politické pomery a otázky, ktorých rozriešenie od delegácie očakáva. Konečne srdečne privítal delegátov. Delegácia držala po výsluchu dve zasadnutia a večer navrátila sa do Budapešti.

Hodžova pekelná zášť.

Hodžovei sa hrozne hnevajú, že im «Kreštan» vždy povedá pravdu. Porekadlo hovorí: «Kto sa hnevá, ten nemá pravdy». Tak brachu! Odpovedáme slovami «Týždenníka» tomu dobrému katolíkov, čo na katolíckych biskupov neprestajne brehá. Cigáňstvami ste tento rok začali a cigáňstvami ho zakončujete! Nehaňbíte sa teda sveta? Skutočne by ste už mali nastúpiť druhú cestu a nie takými cigáňstvami a vymysleninami zavádzať slovenský ľud.

BESEDNICA.

Františkánova korda (opasok).

Jedna víchrom ztroskotaná loď dostala sa na zátoň u brehu Guienei v južnej Afrike. Z ľudstva celej lode len štyria mužskí sa vyslobodili z hrobu morských vln a jeden z nich bol Františkán. Lež na úbohých ztroskotalcov ešte jeden smutný osud čakal, lebo sotva že vystúpili z lode na breh, obklúčil ich krídel černochoch, ktorí ich zajali a potom čo väzňov pred svojho náčelníka hnali. Tento sa už popredku tešil hostine, ktorú zariadi z mäsa bielych ľudí; ale keď videl, že nakoľko zchudli, za lepšie uznal preložiť hostinu až na ten čas, kým trochu stltnú.

Čo sa náčelníkovi černochoch ľúbilo, to bol habit Františkána. Aj ho hneď ztrhol z neho tým cieľom. aby si v ňom v čas parády vykračovať a svojim poddaným audienciu dávať mohol. Kordu ale nechal Františkánovi, ktorý sa aj napozatým s ňou opasoval.

Neborák, trpezlivo znášal ťažký svoj osud, a preto že bol vľúdny a krotký, so svojim chovaním naklonil k sebe každého a tak aj samého náčelníka černochoch. Náčelník obľúbil si Františkána, o krátky čas oslobodil ho od tej ťažkej práce, ktorú tí traja spolu s ním zajať bieli súdruhovia konať museli. Cnosti Františkána účinkovali aj na srdce divoča.

Františkán usiloval sa naučiť reč černochoch a za krátky čas tak napredoval v tejto vede, že sa vedel s nimi ako-tak dorozumeť.

Jedného dňa bol náčelník černochoch neobyčajne veselý. Oslovil Františkána a ukazujúc na jeho kordu, mluvil:

— Načo ti je ten štranok, ktorý na tebe visí a ktorý nikdy nerozviažeš?

— Upomína ma on na ten štranok, s ktorým sa náš otec, svätý František obväzoval. Všetky jeho deti povinné sú nosiť takýto štranok, ešte aj po ich smrti.

— Teda tak vysoko si ty vážiš tento štranok? — pýtal sa náčelník.

— Istotne, ba natoľko, že keby si mi ty ponúkol slobodu, ale tento štranok by si mi chcel zadržáť, tak bez neho by som sa ani len nepohnul odtiaľto.

Náčelníkovi černochoch — hoc mal čiernu kožu, ale nemal natoľko čierne srdce, lebo bol rozumným — páčila sa tá presvedčenosť, ktorá zo slov zajatého Františkána vyzerala, počal cítiť úctu ku tomuto bielemu človekovi.

Onedlho stalo sa, že náčelník černochoch vydal rozkaz, aby jedného bieleho zajatca, ktorý k tomu bol aj

chorľavý, pre voláku vinu potrestali. Františkán preto šiel pred náčelníka a riekol:

— Dovol, aby trest úbohého brata a súdruha mojego na mne bol vykonaný.

Náčelník černochoch s počudovaním hľadel na Františkána a divil sa aj tomu, že prečo volá bratom toho bieleho zajatca.

— Nečuduj sa tomu náčelníku, — pokračoval na to Františkán, — že ja bratom nazývam toho úbohého, veď my India všetci sme dieťkami jedného a jediného Boha. Otca a preto sme aj bratia bez ohľadu na rang a na farvu tela.

— Ale či aj my černosi sme tvoji bratia? — pýtal sa náčelník.

— Pravda že a ja milerád obetujem sa aj za černochoch.

— A keď ja teba na slobodu prepustím, u mňa by si nechal tvoj štranok a trúchlil by si za uväznenými súdruhmi?

— Veď, náčelníku, že by som ich ja tu nenechal, ba bez nich ani by som neodišiel. Lebo dáš slobodu všetkým nám štyrom, alebo zostaneme všetci tvojimi otrokami.

Zase porástol Františkán v dôstojnosti pred náčelníkom, na ktorého dobrosrdečnosť väzňa neodolateľný dojem učinila, preto vydal rozkaz, aby s Františkánom dobre zachodili.

Jedného dňa, keď bol náčelník i s celým jeho dvorom pohromade, šiel k nemu Františkán a takto prehovoril:

— Náčelníku! Tá zvláštna dobrotivosť, ktorú si mi dosiaľ preukázal, uisťuje ma, že nasledujúcu prosbu, ktorú ti teraz prednesiem, neodmrštíš, ale ju láskave vyslyšíš. Dovol mi, aby som sa mohol navrátiť nazpät do Európy z toho cieľu, aby som sobral tie peniaze, s ktorými bych sa ja spolu aj s mojimi bratmi vymenil z otroctva. Dám ti moje čestné slovo, že v tom páde, ak by sa mi nepodarilo výkupné sossbierať, navrátim sa sem zpiatky a budem i naďalej tvojim otrokom.

Na počutie týchto slov prítomní černosi dali sa do takého smiechu. že sa im až zuby belely. Jedine náčelník zostal vážnym a takto riekol:

— Čo necháš v zálohu za sľub?

Františkán nato odviazal zo svojho drieku kordu a podávajúc ju náčelníkovi, riekol:

— Toto je záloh mojej vernosti. Už som ti povedal, že Františkán nikdy sa nerozlúči od svojej kordy. Jak nedostanem v Európe peniaze, za ktoré by sme sa mohli vymeniť, navrátim sa k tebe, aby som si zase mohol driek môj touto kordou opásať a aby som plnil tvoje rozkazy.

Znovu nastal rehot medzi dvoraninstvom náčelníkovým, ale náčelník vzal kordu a toto pevedal Františkánovi:

— Jak si pravdu riekol, tak choď a hľadaj prostriedky, s ktorými seba i tvojich súdruhov zo zajatia vyslobodíš. Za záloh podržím si tvoj štranok.

Jaknáhle obdržal Františkán povolenie, zaraz sa dal do toho, čo si umienil.

Dvoraninstvo náčelníkovo ale, ktoré pochybovalo v hodnovernosti slubu Františkána, pýtalo sa svojho náčelníka:

— Ty sa nazdávaš, že tento bieloň zpiatky sa navráti? Veľmi si hlúpy, keď mu veriš.

— Nie, — odpovedal náčelník, — možno, že sa nenavrátí, a mal by pravdu, veď my všetci podobne by sme učinili. Ale predsa mám v tom pochybnosti a tieto nikdy nepodvrátite.

Šesť mesiacov uplynulo a o Františkánovi ani chýru, ani slychu. Už si každý myslel, že sa viac nenavrátí. Lež konečne jedného dňa večer zjavil sa v šiatre náčelníkovom, ktorý mu slúžil za palác a takto prehovoril k nemu:

— Eúto mi je, oh náčelníku, že som nemohol sobraf k vymeneniu nám štyrom potrebné peniaze. Tu som, ako som ti sľúbil, oddaj ml teraz moju kordu a ja ďalej budem tvojim otrokom. Nech sa stane vôľa Božia.

S podivením počúval náčelník slová Františkána a zamyslel sa hlboko. Potom však odviazal kordu a odovzdal ju Františkánovi s tymito slovami:

— Zadržal si verne tvoj sľub a ja za odmenu s najväčšou radostou dám tebe a tvojim bratom slobodu. Chodte, kde sa vám páči a nech vás chráni a sprevádza vás Boh.

Náčelník uznal a vedel si uctiť tento šľachetný skutok vernosti ku svojmu sľubu a preto ani on nechcel byť chatrným vo veľkodušnosti. Poslovenčil *Fatranský*.

K našemu vyobrazeniu.

Keď pred dvoma rokami Japonci Koreu zaujali, o krátky čas detronisovali ešte len krátky čas tam panujúceho cisára. Detronisovanie stalo sa v hlavnom meste Koreje: v Söul-e a to v tej palote, ktorú nám vyobrazenie tohto čísla predstavuje.

Hore v prvom výklenku vidieť možno malého dediča trónu, v druhom výklenku nového cisára a v treťom starého cisára, ako sa chystá vzdať trónu.

K povšimnutiu.

Všetkých rodákov a vôbec kresťanov a katolíkov slovenského jazyka celej krajiny, prosíme týmto náležite, aby «Kresťana» v najširších kruhoch rozširovať si nezťažovali. Pripomíname tiež, že tí ctení čitatelia, čo nám svoje predplatky riadne zašlú, usporia nám s tým mnoho práce a starosti, čo je tiež len ku prospechu nášho časopisu. Prosíme konečne tých, ktorí

nám predplatné dlhujú, aby nám svoju podlžnosť bezodkladne odoslali, aby sme neboli prinútení zastaviť im ďalšie posielanie nášho časopisu.

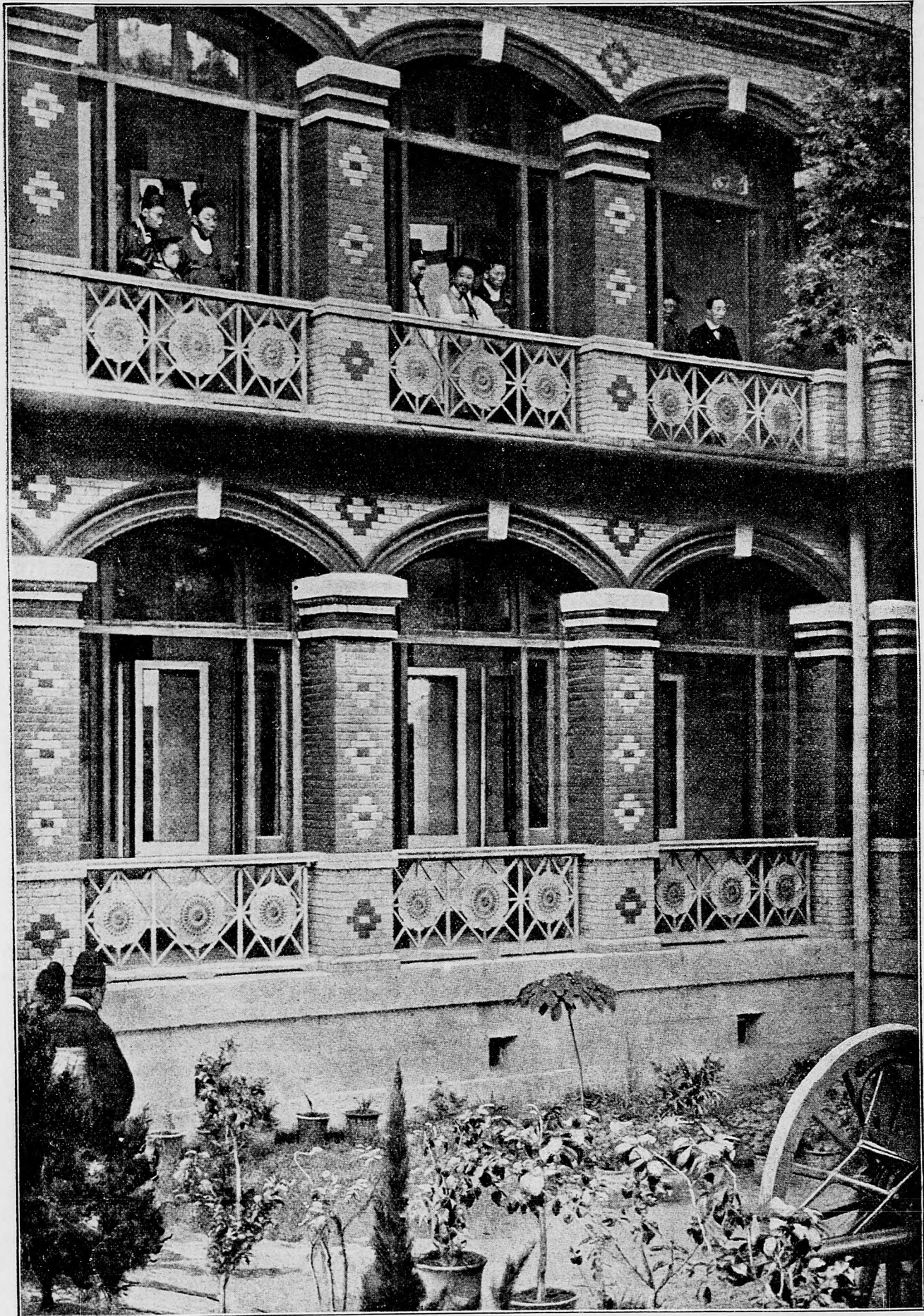
CHÝRNIK.

Všetkým milým dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hlbín srdca šťastlivý nový rok!

Smrť saskej vdovy-kráľovnej. Saská vdova-kráľovná Karola 16. decembra v noci o 3. hodine 40 minútach zomrela. Mrtvolu kráľovnej vystrelí v zimnej zahrade Strehlon-letohradku a 17. decembra, utorok večer o 9. hodine previezli do katolíckeho dvorného chrámu a v stredu, 18. decembra večer o 6. hodine uložili do rodinnej krypty v tom istom kostole sa nachodiacej. Dvor nariadil 10 týždňový smútok. — Na pohrabe zosnulej vdovy-kráľovnej jeho Veličenstvo, kráľa uhorského zastupoval arciknieža Karol. Arcikňažna Maria Jozefa, dcéra zosnulej pre silné prechladnutie neprišla na pohrab.

Pohrab švédskeho kráľa Oskara. Vo štvrtok, 19. decembra na poludnie odbýval sa v Stockholme slávnostný pohrab švédskeho kráľa Oskara II. Rakev najprv krídelní pobočníci kráľa, potom matrózi zanesli na šestzápražný umrlčí koč. Smútočný pochod sa potom pohol ku kostolu Riddambholmen. Na uliciach ozdobených smútočnými odznakmi stáli v radoch vojaci. Za rakvou kráčali švédsky a dánsky kráľ, švédski princ, pruský princ Heinrich, arciknieža *Fridrich*, španielsky infant Ferdinand, zastupiteľ Francúzska, connaughtské knieža Artur, ruské veľkoknieža Konštantín, rumunský dedič trónu Ferdinand, poslanec Turecka a iní poslanci. Švédska a dánska kráľovná na koči sa zaviezly ku kostolu. Švédska vdova-kráľovná pre svoju chorobu nemohla sa zúčastniť na pohrabe. Delostrelectvo 42-ráz vystrelilo. Smútočné obrady v kostole odbavoval arcibiskup. Pri pohrabe švédskeho kráľa zastupoval jeho veličenstvo kráľa uhorského arciknieža Friedrich a prítomná bola aj dôstojnícka deputácia 10. pešieho pluku, jejžto majiteľom bol zomrelý kráľ švédsky.

Meniny ruského cára. Z príležitosti menín ruského cára bol 19. decembra v Schönbrunne dvorný obed, na ktorý boli pozvaní všetci členovia ruského veľvyslanectva. Všetci prítomní s radostou videli, že kráľ veľmi dobre vyzerá. Kráľ silným, zvučným hlasom rozpovedal svoju zdravicu. Po obede kráľ sa so všetkými svojimi hosťami dlhšie rozprával.

Korejská cisárská palota.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie, 19. decembra prítomný bol na konferencii slávneho sboru biskupského, v záležitosti kongruy a katolíckeho duchovenstva vydržia- vanej. — 22. decembra, osvietený pán biskup prešol do Šóváru v Šarišskej, kde ho slávnostne prijali a kde po sv. omši pri krásnej reči ku mladeži, viacerých pri- jal do Kondregácii marianskej. — Kresťansko-socialis- tický spolok robotnícky v Košiciach, 11. januára odstavuje zábavný večierok, jehožto patronátstvo prevzali grófká Jakubová Zichy a osvietený pán biskup. — Arnold Hoffmann 19. decembra v kat. kruhu pokračoval v prednáške o vojne rusko-japonskej. Predmetom pred- nášky bola bitka pri Schaho. — Gróf Adorjan Csáky, obradník biskupský poďakoval sa za vojenské kaplán- stvo a prepustený je zo sväzku vojanského.

Bánovský tovaryšský katolícky spolok minulého mesiaca vydržieval tanečnú zábavu, ktorá sa znamenite podarila. Čistý výnos obráti sa ku zaopatreniu spolkovvej zástavy. Na tento cieľ nadplatili: krajinský vyslanec Ju- lius Jánoky-Madocsányi 10 korún, dekan a farár Ján Kapsz 10 korún, hlavný slúžny Ján Zamaróczy 10 kor., Julius Rieszner 2 koruny, pravotár Béla Vranovich 3 ko- runy. Týmto a iným dobrodincom spolku zaplať Boh ti- sienásobne a daj im šťastlivý nový rok!

Chýry zo Sariša. *Prešov.* V stoličnom výborovom shromaždení 13. decembra vydržiavanom, oznámil pod- župan, že v poslednom štvrtroku vydalo sa 480 cestovných passov, teda o 328 menej, ako v tomže čase predošlého roku. Oznámil ďalej, že v minulom mesiaci v 31 pádoch boli požiare na území stoličnom a že nákazlivé nemoce tiež viacej panovaly, ako v posledných troch mesiacoch a síce tifusz, osypky a difteritis. V hospodárskych zále- žitostach vyslovil sa podžupan, že sa po celej stolici ukazuje nedostatok potraviny pre ľahvu, najmä slamy. — Dr. *Štefan Magyar*, rodák z Prešova, kráľovský fiškus, vymenovaný je za námestníka kráľ. hlavného fiškalátu. — Neznámy zlodej, 18. decembra dal sa zatvorit do grécko- katolíckeho kostola a zo všeliakych škrynok ukradol okolo 200 korún. Ako známo, nedávno v Ujhelyi a v Košiciach neznámi vlamači podobne ozbíjali kostolné škrynky. Možno, že táto banda prešla teraz do Pre- šova. Policia stopuje vlamačov. — Krajinská banka malých hospodárov za svojho zastupiteľa prešovského vymenovala učiteľa sinejského na odpočinku Ignáca *Bartošík*. Kto z malých hospodárov potrebuje požičku na malé úroky, nech sa na tohoto obráti. — Štefana *Riesz*, ktorý v pyromanii podpálil Sabinov, zastihol trest Boží, bo prišiel o rozum. — *Girált.* Dr. Arthur Horo- vitz, lekár okresu giraltského, vymenovaný je za lekára kráľovského súdu do Debrecína. — *Lemešany.* Budú- ceho roku postavený tu má byť úrad gruntovných kníh. — *Kajata.* Jozef Kozák, syn Ondreja, na teraz v Ame- rike, pamätal na svoje rodisko a farskému kostolu da- roval krásny luster za 166 korún, ktorý zapálili po prvé na božie Narodenie. — *Dobó.* Nábožná vdova, pani Eduardová Dobay farskému kostolu darovala krásnu

sochu nepoškvrnene počatej Panny Marie. Minulé dni posvätil sochu miestny farár, velebný pán Teodor Ba- lás. — *Feketekút.* Peter Duma, gazda zo Sabinova išol drevo kúpiť. Domov sa navracajúc, postál pri kréme a náležite sa podpil. Medzitým prišla k nemu žena Andre- jova Bialko a pýtala sa na jeho voz. Prislúbil jej, že ju vezme až dá dobrý oldomáš. Pili potom oba. V tma- vej noci pustili sa oba opití na cestu, kone voz pre- vrhly do priekopy a siahovica oboch zahlušila. Na druhý deň našli oboch mrtvych. Hľa, to sú následky pálenky a korhelstva.

Odchod vystahovalcov. Z Fiume sdeľujú: Na pa- roloď «Karthia» prináležajúcu lodnej spoločnosti Cunard, ktorá 19. decembra mala odplávať do Ameriky, dovedna len 60 vystahovalcov sa hlásilo. Následkom tohoto loď neodpláva do New-Yorku, lež do Liverpoolu. 60 vystahovalcov, ktorí sú už vo Fiume, na útraty lod- nej spoločnosti po železnici odcestujú do Liverpoolu a ztadiaľ niektorý parník spoločnosti odvezie ich do Ame- riky. Takémuto klesnutiu vysťahovania cez fiumanský prístav mali by sme sa tešiť, lenže toto bohužiaľ ne- znamená, že hromadné vysťahovanie z Uhorska na dlhší čas zanikne, pretože z nemeckých prístavov ešte vždy veľa Uhrov ide do Ameriky, ačkoľvek už nie v takých zástupoch, ako predtým.

Pekné milodary. Ján Görgey toporský zemepán vo Spiši dal na obnovenie tamojšieho rímsko katolí- ckého kostola 100 korún a jeho syn Albert Görgey 500 korún. Tá ich veľkodušná obeta je tým chváliteľnejšia, lebo neni sú katolíci. Bárš by ich vznešená obetovavosť všetkým katolíckym pánom za príklad slúžila. Pán Boh im to stonásobne odplať tak v duševnom, ako hmotnom ohľade.

Voľba stoličných úradníkov vo Spiši sa odbavila dňa 17. decembra. Všetci starí boli jednohlasne znovu zvolení. Na uprázdnenú stáciu podslúžňovskú vyvolený je istý Dénes Ujházi.

Smrteľne prejechaný. Jeden poľský osobný vlak zablávil nedávno pri Zimnej-Vode jedného železničného robotníka. Nešťastlivý zaraz skonol.

Chýry zo Spiša. Dňa 7. decembra v noci vybral sa istý Ján Silon, obyvateľ Lubický z Lubice do Maje- rek, ale nemohol ta prist, lebo pri Lubických Kúpeľoch zamrznuť. Chudák zaiste nemyslel ešte na smrť. Pamä- tajme vše na smrť! — Kúpele našich čarokrásnych Vy- sokých Tatier majú od novšieho času už aj v zime viac stálych hostí, a síce v Starom Šmeksi a v Tátra-Lom- nici, tej zimy už aj v Tátra-Széplaku prijmu stálych hostí. V zime roku 1904—1905i bolo 202 hostí, z tých 200 z našej krajiny a 2 z Rakúska. Roku 1905—1906. bolo asi 460, z tých 12 z Rakúska, 11 z Nemecka a ostatní z Uhorska. V zime 1906—1907. bolo 761, z Ra- kúska 43, z Nemecka 27, z Anglicka 2, ostatní z našej vlasti. — V mesiaci novembri bolo v celej stolici 486 chorých detí na osýpky, z tých zomrelo v tom mesiaci 15. — Blízko Levoče dňa 16. decembra vyšinul sa vlak z koľajnic. Nešťastie sa ale chvala Bohu nestalo.

Návrat vystahovalcov. Z Ameriky zo dňa na deň viac a viac vystahovalcov vracia sa do svojej starej vlasti, tak že rozličné loďné spoločnosti nestačia ich odvážať. Pred dvoma týždňami vyše 75.000 ľudí, zväčša Uhrov, Talianov a Poliakov vstúpilo na loď v new-yorsk-
skom prístave a budúce týždne v tolkých zástupoch opustia vystahovalci Ameriku, jako posiaľ nikdy. Vo všeobecnosti rátajú na to, že do konca roka 500.000 vystahovalcov vráti sa do svojej vlasí. Dnešné polozenie v Amerike bezpochybné finančná kríza zapríčinila. Veľa fabrik zastavilo prácu a robotníci boli prepustení. Dľa úradných zpráav v New-Yorku 200.000 ľudí, v Čikágu 40.000, na okolí Pittsburgu 15.000, vo Filadelfii 25.000 ľudí zostalo bez práce. Že dokiaľ potrvá táto kríza, to sa nevie, ale toľko je isté, že tohoročná zima bude v Amerike veľmi smutná. Americká tlač a verejná mienka krivým okom hľadí na hromadné odstavovanie. Domo-
rodí Amerikáni hovoria, že prisťahovalci len za dojnú kravu považujú Ameriku a nepomyslia si na to, že voči Amerike majú aj povinnosti. V connelvillskom okrese štátu Pennsylvánia spoločnosti na vyrábanie koxu uzavrely, že pri svojich podnikoch od teraz len anglicky rozprávajúcich, to jest amerických robotníkov budu zamestnávať a fabričná osada v Marydslandu uzavrola, že odteraz len takých prijme do roboty, ktorí sú už americkí štátni občania.

Nezbedy cigánov. V Jahodníkach (stol. turčianska) nedávno drevený umrlčí domec na cintorine nejakí lapaji celkom rozborili. Ale s týmto sa ešte neuspokojili, lebo ešte aj drevené križe v cintoríne vylámali a aj tioto odviekli so sebou. Podozrenie padlo v prvom rade na cigánov, bývajúcich okolo dediny. A skutočne žandári v cigánskych búdach i našli ukradené drevo. Zlodejov cigánov Jána Berku, Ondreja Gregora a Ondreja Cicku žandári zatkli a odovzdali okresnému súdu v Martine. Odvážlivým spôsobom obkradly jahodnícke cigánky Maria Cicko a Paulina Berko rumunského robotníka Mikuláša Cairova, pochádzajúceho z obce Orosz Mokra. Nič netušiaceho robotníka na konci dediny cigánky napadly a steperily na zem. Potom mu vytiahly koženú tobolku z pod košele a ušly. Robotník naskutku oznámil krádež žandarmerii, ktorá zlodejky už na druhý deň chytila.

Prenasledovanie anarchistov. Z Berlína oznamujú, že v Berlíne a v mestách pri rieke Rajna ležiacich, policia v posledných dňoch zatkla veľa anarchistov. V Berlíne zatkli štyroch ľudí, medzi nimi aj jedného Francúza, ktorý precestoval cez Berlín. Proti dvom osobám vedie sa vyšetrovanie pre urazenie veličenstva a poburovanie. V meste Kčln a v susedných mestách zatkla policia 12 anarchistov, v Düsseldorfě 5. v Berlíne, v Mainzi a v iných mestách podozrivým ľudom prekutali byty. Anarchisti minulý týždeň chceli v Berlíne vydržiavať shromaždenie, ktoré ale policia rozprášila.

Rozšírenie železničných staníc. Direkcia košicko-oderbergskej železnice na prestavenie stanice v Žiline

odhlasovala pol miliona korún. Krem toho stanica na Čaci bude značne rozšírená. Súčasne s týmito prácami na dráhe počnúc od Žiliny ku hraniciam krajiny bude postavený druhý pár koľajníc.

HOSPODÁRSTVO.

Švindlerstvo na všetky strany.

Vo včulajších časoch — môžeme povedať — že švindlerstvo panuje po všetkých stranách a to preto, lebo ľud je ľahkoverný, nezkúsený a zaostalý. Už to počína ist do krve každého, aby oklamal a oškodil svojho spoluobčana. Vidíme, že už aj na dedine falšujú mlieko, smotanu a predávajú záprdky miesto dobrých vajec. Toto sú síce len malí a neraz neapni kujoni, lebo obecenstvo obyčajne zbadá jejich figle a tak lebo nekúpi takýto podlý tovar, alebo len maličkosť dá zaň. Ale zato predsa sa nechce učiť takýto falšovateľ na svojej vlastnej skode, lež klame ďalej. Nebezpečnejší sú ale tí veľkí švindleri, ktorí o tisíce dostanú obecenstvo. Veď nenie toho dňa, čo by sme nepočuli alebo nečítali, že tam a tam jak nemilosrdne ošudili agenti toho a toho hospodára. Jednomu dali podpísať nedoplnenú vekslu, druhému listok, aby sa vraj agent vedel ospravedlniť pred svojim pánom, že vskutku bol u gazdického, ktorého blahobyť pánu židovi na srdci leží. Jedného gazdu nahovára, aby si kúpil mašinu a potom mu pošlú starý tragáč miesto nového stroja a čo je ešte najhoršie, je to, že musí za to ledačo tak zaplatiť, ako čo by to bol ten najlepší stroj. Ak nie, hneď sa mu pohrozí fiškál. Koľkých oklamú s tým, že im sľubujú veľký výrobok v Nemecku, alebo v Amerike, len aby ich olúpif mohli o jejich majetky? Nuž ale kto by stačil pospomínať, že ako a s čím klamú ľud všeliakí židovskí agenti. Knihy by sme mohli popísať o tom. Stá a stá takýchto žalób príde pred súdy, pričom ale najsmutnejšie je to, že zákon obyčajne takému švindlerovi prisúdi pravdu. Aj moji susedia boli tak špatne pochodili. Istý nemecký agent chodil po dedine a hľadal robotníkov do Tatabáne za dennú mzdu 4—6 korún. Podarilo sa mu osem chlapov zverbovať. Chudáci, veľmi sa tešili tomu dobrému výrobku, mysliac si, že s tým napomôžu celú svoju rodinu. Agent vzal ich so sebou a oni neboráci pracovali usilovne, len aby sľúbenú mzdu zaslúžili. Keď prišla sobota, deň pláce, miesto sľúbených 4—6 korún, dostali na deň 70—80 krajciarov. Na bánskom sídlisku živnosť je drahá, čo ani nenie div, veď je tam asi desaťtisíc robotníkov pohromade. Úbohí susedia moji ani toľko nevyrobili, s čím by sa sami seba boli vydržali, nie žeby ešte aj rodine svojej boli vedeli dačo poslať. Vidiac, že ich tam oklamali, sobrali sa a šli domov. Do

Budapešti sa ako-tak dostali, ale odtiaľ už nevedeli sa pohnuť, lebo peňazí žiadnych nemali a ich dedinka od Budapošti ešte ďaleko leží. Konečne ich vzali policajti pod ochranu a odšupovali domov. Preklínali zvodníka, ale čože to bolo všetko hodno, keď si s tým i tak nepomohli. Toto je len jeden príklad z mnohých tisícov.

Jedna choroba napadla Iud a to je dychtivosť po peniazoch. Mnohí aj doma by vyrobili, ale to im nenie dosť, radšej idu do cudziny, lebo že tam vraj lepšie platia. Možno, že volaktorému sa podarí, ale nie každému. Dychtivosť po peniazoch ukrutné pastvy stavia Iudom a ich neumelosť špatne vyžítujú všeliakí švindleri bez Boha a bez citu Iudského. Najviac príkladov najdeme na to na území Rusniakov (v Beregu, v Ungu a v Marmaroši). Jednúc boli sme sa už zaoberali s týmito biednym Iudom v našom «Krestane». Opísali sme tie zbojstvá tamojších kazárov a úžeru, ktorá nikde tak neprekvitá, ako práve tu. Najnovšie vystúpila tu úžera vysťahovania. Že čo je to za zviera? Veru je to smutne, že aj takéto zbojstvá môžu prevádzať k nám dovandrovaní špinaví kazári. Najatí agenti, ktorých isté parolodné spoločnosti platia a posielajú k nám, aby Iud ku vysťahovaniu nahovárali, neuspokoja sa viac so svojim platom, lež majetok svoj — rátajúc na hlúposť Rusniakov — s vysťahovaním chcú za krátky čas rozmnožiť. Robia to takto: Títo dobre sriadení huncúti navšívajú takých gazdov, o ktorých vedia, žeby vyvandrovali, alebo žeby daktorého zo svojej rodiny poslali do Ameriky, keby mali k tomu potrebné peniaze. Takýmto potom to povedia, že ich dajú odviezť, jak vystavia vekslu z istej summy, ktorá obyčajne štvornásobne prevyšuje riadne cestovné výlohy. Jak by sa to Rusniakovi praveľa zdalo, začne agent s plnou hubou cigániť, že vysťahovalca do takého blahého kraja pošle, kde za krátky čas vyrobí toľko, že nielen že vekslu zplatí, ale ešte aj domov pošle. A tak nerozumní Iudia za ozajstných dobrodincov držia týchto židovských agentov, sadnú im na lep, lebo si nevedia vyrátať ani cestovné útraty do Ameriky, ani interest od peňazí, na ktoré vekslu vystavili. Rusniak potom vyvandruje a jak sa mu dobre vodi, platí až tak praší, jak sa mu ale tento výlet nepodarí, tak úžerník, ktorý predbežne dobre preskúmal gruntovnú knihu, na bubon dá udreť majetoček vyvandrovaného. Jedon takýto vysťahovalec 1000—1200 korún platí a židovskí agenti na stá a stá robia takéto obchody a zákon, žandár a vrchnosti obyčajne spia, lebo agenti sú prefikani a najdu sa ešte aj také vrchnosti, ktoré po ruke robia ohavným kazárom. A nešťastlivý Rusniak čo robí? Myslíte, že oznámi úžerníka? Nie, bojí sa obžaloby, bo je vyše uší v židovskom vačku. Väčsmi sa bojí pomsty úžerníkovej, ako dôveruje v spravodlivosti zákona.

Haňbit sa môžeme, že sme tak ďaleko prišli. Krajina je preplnená švindlermi. Najdeme ich v úradoch, v dielňach, v obchodoch, v bankách, v sporiteľňach, slovom všade, kde sa len človek obráti. Prisne zákony treba na nich, ale však nielen na papieri, lež aj v skutočnosti.

Že Iud chudobný nakoľko je v ruke švindlorev, to vidno z nasledujúceho príkladu. Minulú zimu jedno grófske panstvo potrebovalo 800 robotníkov k drevu. Úradník, ktorý bol poverený, aby objednal robotníkov, pozastavil sa nad tým, že Rusniakov je vyše práva, ale ani jedon sa do roboty nehlásil, hoc patričný úradník dal túto vec aj vybubnovať. Konečne mu riekli, aby pojednával s krčmárom a tak že bude mať hned rubáčov. A skutočne, krčmár s pomocou druhého žida za krátky čas sňal potrebných robotníkov. Úradník potom pátral po veci a dozvedel sa, že Iud natoľko je v moci úžerníkov, že bez ich dovolenia nesmie ani prácu prenajímať a každý robotník povinný bol 6 korún platiť židovi zato, že im robotu našli. A potom nech ešte povie volakto, že prestalo otroctvo! A kto že je tomu vina? Kto dal židom takú moc? *Gazda.*

DOPISY.

Szkacsány

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Zriedka čítame v našom obľúbenom «Krestane» dakajký dopis zo Szkacsány, a preto dovoľte, aby som niečo radostného opísal.

Na počiatku tohoto mesiaca navštívil nás náš oblegát osvietený pán Adalbert *Rakovszky*. Naše mestečko už od dávna žiadalo si jednu kresťanskú krčmu, alo — bohužiaľ — za časov liberálneho panovania to sme nijak obdržať nemohli. Náš židovský krčmár trúnky také a tak draho meral, ako sa mu ľúbilo. A preto sme to chceli, aby boly v našej oýci dve krčmy. aby bola konkurencia. Všetko naše namáhanie bolo marné. Až konečne keď tá stará liberálna strana padla, začali sme znovu úfať a to tým viacej, že náš pán ablegát *Rakovszky* odkázal nám, že nás dotiaľ nepride do Szkacsány navštíviť, zakial nám krčmu u financministeriumu nevykená. Mnoho práce ho to stálo, lebo židia všetko možné urobili, aby to prekazili, konečne sa mu to ale predsa podarilo. Namáhanie židov bolo marné, lebo pán *Rakovszky* s tým väčšou odhodlanosťou bojoval proti nepriateľom nášeho mestečka. Napokon štátny sekretár finančného ministersta na vedomie dal p. *Rakovszkému*, že nám finančný minister verejnú krčmu pod číslom 124.010/X-b. 1907. povolil. Je to duplované dobrodenie pre nás. Po prvé preto, že máme dom obecny, ktorý nám doteraz ani krajciara nedonašal, keď z neho urobíme krčmu a dostaneme árandy pár sto korún ročite

a tak skrže to bude menšia priražka. Po druhé preto, že keď náš žid-krémár bude mať konkurenciu, tak potom bude lacnejší a lepší trúnok merať. Že čo to znamená mať konkurenciu, to sme my zkusili už z toho, že pokiaľ sme mali len jedného mäsiara, mäso bolo drahé a včul, ako máme dvoch mäsiarov, už o mnoho zlacnelo. Veľké dobrodenie kresťanskej krčmy my jedine len našej kresťanskej ľudovej strane ďakovať môžeme. A preto keď nás s počiatkom decembra náš p. ablegát navštívil, aby nám tú radostnú novinu na vedomie dal, pri moste s bandou sme ho čakali a potom s muzikou celé obyvateľstvo mestečka ho až do fari odprevádzalo, kde náš pán dekan v mene všetkých občanov vrele vďaka vyslovil pánu Rakovszkému. My doterajšku od počiatku kresťanskej ľudovej strany boli sme neohrození ľudáci. A včul sme sa vskutku presvedčili, že kresťanská ľudová strana skutočne za kresťanský ľud stojí, zaň bojuje, to nás ale k tomu povzbudzuje, aby sme sa aj na budúce tým oddanejšie a vernejšie pridržali našej kresťanskej ľudovej strany, v čom nech nám Pán Boh pomáha!

Jedon volič.

***

Kátlovce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Dosavád sme spali, od včulku ale nespime. Prehierajme si driemoty z očí drahí bratia Kátlovčania. Odznelé reči na našom ľudovom shromáždení opakujme si v duchu. Všetko sa hýbe, učí, hýbme sa teda aj my. Či snád nám to nenie potrebné? Oj veru je, a to veľmi potrebné. Hmotne tak, ako i duševne nestojí to u nás veľmi chýrne. Pracujeme, pracujeme a predsa len málo máme. Tým viac ale majú tí, čo ani nesejú, ani neorú a naše zrno predávajú. Sú to naši páni krémári, horný i dolný. My hynieme, oni bohatnú, a veď by to malo byť napak, však nech ten má, kto trápno pracuje. Ale drahý priateľu, kým ich budeš navštevovať, pomery sa nepremenia k lepšiemu. Darma bedákaš a horekuješ, darma svoje krvavé mozole ukazuješ, druhý ti nepomôže, sám si musíš pomáhať. Prvý krok k dosiahnutiu zemskeho blahobytu musíš sám urobiť. Vždy trápny bôľom zatíha srdce moje, keď vidím mojich rodákov v krčme zasväcovať nedelu, čili deň Pána. *Je toto vôbec smutný tak rázny* (charakteričný) *nášho úbohého slovenského ľudu*. Toto je tá rakva, do ktorej naše groše, ba mnoho razy i našu čerstvú myseľ a bystrý rozum ukladáme. Hej ľudu, ľudu slovenský, postoj na jeden okamih, pozri tú priepasť ohavnú, do ktorej ňa nemierne pitie vedie. Hej, ako by to všetko ináč bolo, keď by si židovských šenkárov tak hojne nepodporoval. Vzdychni si a uznaj, že pravdu mlúvim. — Čo teda robiť? pýtaš sa. Pozri sa častejšie do zrkadla a dokiaľ v ňom neuhľadneš milú, utešenú a kresťanskými radosťami oplývajúcu tvár, dotiaľ nebuď so sebou spokojný. Nežartujem, len dobrú a k povšimnutiu hodnú radu ti dávam.

Započni nový život, nauč sa opravdive po kresťansky žiť. Nenie to tak ťažko, ako sa ti to zdá. Vafačo sebazaprenia, ostatné samo od seba príde. Tam máš rodinu, teš sa jej, však ti ju Boh požehnal. Pridržaj sa svojho rodinného krbu, nehladaj iné kratochvilky v krčmách. Vychovávaj tebe sverené dietky v duchu Kristovom a tvojim príkladným životom buď im i vzorom. Čítajme dobré a mravné knihy, vzdelávajme sa v smere kresťanskom, však času máme veľa dosť. V dome našom len dobré noviny držme, ktoré sú katolíckym duchom naplnené. Vrele vám odporúčam nášho «Kresťana», v ktorom sa dočítate nielen o politike, lež tiež i o hospodárskych veciach. Nech nenie domu kresťanského, kde by sa «Kresťan» nenachádzal. Hľa, toto je povrchné olíčenie jedného katolíckeho muža, jakého od nás naša cirkev obzvlášte v terajších časoch požaduje. Daj Bože, aby každý takýto bol. Vyzývame i naše nábožné slovenské ženičky, nech nám dopomôžu k tomuto. «Nábožné vzdychy prerážajú nebesia», hovorí porekadlo. Blíži sa čas nového roku. Nábožné ženičky slovenské! Obetujte vaše vzdychy, modliby a pobožnosti za vašich mužov, nech im Duch svätý osvieti rozum, obmäkčí srdce, aby v nastávajúcom novom roku začali nový život a aby kráčali po ceste Kristovej. Časy sú ťažké, loď cirkve našej zmietaná rozzlobenými nepriateľskými vlnami. Ratuj nás Pane, by sme neutonuli!

Rodumil.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Chytám pero do ruky, aby som sdělil cteným čitateľom «Kresťana», že jak čudná je tá levočská železnica vo Spiši. Na tejto dráhe sa totiž vlaky už pár razy vyšmikly z koľajníc a len milostivý Boh zachránil cestovateľov od nešťastia. Čo sa ale dňa 18. decembra ráno stalo, to je už primnoho. Zaiste pre nedbanlivosť kuriča alebo mašinistu zamrzla vtedy v jednej rúre lokomotívny voda, následkom čoho sa nemohla vyvinuť a na patričné miesto dostať dostatočnú para. Do levočského Vyššieho Majera (Lócse-Felsőmajor) ešte len dajako vlak zašiel, ale tam už vlak zastal a nedaj Bože, aby sa bol rušil; celú hodinu to trvalo, kým sa ľad roztopil. Daktori cestovatelia, ktorí s raňajším rýchlovlakom ku Košiciam chceli ísť, následkom toho už nemohli; aj ku Popradu cestujúci by tiež boli zameškali vlak. Vo vozňoch bola vtedy krutá zima, človek tak musel škripať zubami, ako pod holým nebom. Vyzývame na tento neriad železničnú vrchnosť. To predsa len neide, aby cestovatelia za svoje peniaze pre nedbanlivosť daktorých železničiarov nielen pohodlnosť nemali, ale ešte svoje zdravie a život nebezpečenstvu vystavil, strachu mať, ztratu času a škodu vo svojich hmotných záujmoch aby musel, to už len neide. Úfame, že v budúcnosti na levočsko-novovesskej železničnej čiare väčší poriadok bude!

S kresťansko-udovým pozdravom *Jeden cestovateľ.*

Sociálne spisy «Spolku svätého Štefana».

Sociálna otázka pohybuje naše storočie. Skoro každý človek má toto slovo na ústach, lenže premohí ho zneužívajú.

Toto slovo: «socializmus» znamená v ústach tábora všetko podkopávajúceho, vojnu proti všetkému, čo my považujeme za sväté, za veľké a za ctihodné. Socialisti bojujú proti viere, proti vlasti, proti rodine, proti súkromnej vlastnosti, pestujú nenávisť, miesto toho, čo by rozširovali obaplné dorozumenie a váženie.

A veď nenie úlohou socializmu braterský boj, nenie jeho cieľom rozličné triedy spoločnosti huckať jednu proti druhej, lež v mene lásky Kristovej by mal obnoviť spoločnosť na poli lásky k blížnemu.

Tento ctihodný, šlachetného povolania «socializmus» sa menuje kresťanským socializmom, v službe ktorého sa nachádza aj «Spolok svätého Štefana» so svojimi spisami a ľudovými knižkami.

Tieto spisy nás osvecujú, vyučujú, sošlachťujú. Kto len do ruky vezme taký ľudový spis, nemôže ho odložiť, zakiaľ ho neprečíta. Kto ho ale už prečítal, vďačne obracia pozornosť ľudí na ľudové spisy «Spolku sv. Štefana». Sú ony dobré, osožné a poučné, pritom ale i lacné. Taký sošit stojí len dakolko halierov.

Knižná polica.

Veľmi vrele odporúčame nákladom Spolku sv. Štefana vydané, nasledovné diela:

1. **Cesta do pekla vedúca.** Cena 6 halierov.
2. **Hrdinská láska.** (Neslobodno luhať.) Cena 10 halierov.
3. **Lurdské pamiatky.** Cena 40 halierov.
4. **Viera je od všetkého drahšia.** Cena 16 hal.
5. **Betka Škvarák.** (Nehraj sa so šťastím.) Cena 6 halierov.
6. **Slepý kôň.** (Boh zaplatí každému.) Cena 6 hal.
7. **Životopis pápeža Piusa X.** Cena 12 halierov.
8. **Maj chrám Boží v úctivosti.** Cena 6 halierov.
9. **Skrytý poklad.** (Časté sväté prijímanie.) Cena 16 halierov.

Objednať možno vo Spolku sv. Štefana (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Spisy redakcii zaslané.

Život Ježiša Krista, Božského Spasiteľa nášeho. Spísal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonizovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Slovenský divadelný ochotník. Usporaduje A. Halaša. Sväzok XXVIII. *Soľ nad zlato.* Slovenská povesť v 6. obrazoch od V. B. Plumlovskej. Preložil Andrej Halaša. Turčiansky Sv. Martin. Tlačou a nákladom Knižtlačiarkeho účastinárskeho spolku. 1907. Spevy upravil Bl. Bulla. Sirán 64. Cena 60 hal.

Krajinská jubilárna púť do Lourdes u. Z príležitosti 50-ročnej pamiatky zjavenia sa blahoslavenej Panny Marie s odobrením a dovolením prevelebnej hlavnej vrchnosti cirkevnej ostrihomskej vedú: velebný pán Franc Fehér, farár, Ebed (stolica ostrihomska); velebný pán Ján Simoncsics, Szobolyfalu (stol. trenčianska); velebný pán Štefan Benyács, farár (stol. trenčianska). — Púť sa pohne dňa 16. marca roku 1908. — A) Smer cesty: Budapest—Fiume—Venedig—Mailand—Vintimille Lourdes—Marseille—Genova—Padua—Venedig—Fiume Budapest. III. trieda 205 korún, II. trieda 395 korún, I. trieda 500 korún. V čom obsažené je aj zaopatrenie v hospodách cez 8 dní, a síce v Lourdes-e 4 dni, v Padue 1 deň, v Mailande 1 deň, v Marseille 1 deň a v Genue 1 deň. — B) Smer cesty: Tak ako hore až po Lourdes, zpiatky cez Genova—Pisa—Roma—Loretto—Fiume—Budapest. III. trieda 250 korún, II. trieda 451 korún, I. trieda 560 korún, v čom obsažené je aj zaopatrenie cez 11 dní, a síce Mailand—Marseille—Genova 1—1 deň, Lourdes 4 dni, Rowa 4 dni. Podrobné programy k dostaniu sú: u velebného pána Franca Fehér, Ebed (ostrihomska stolica), u Jána Simoncsics, farára, Czobolyfalu (stolica trenčianska), u veleb. pána Štefana Pasztorek, farára, Tököl (stolica Pest), u veleb. pána Jána Benyács, farára, Csacza (stol. trenčianska).

Jubilárna krajinská púť do Lourdes-u pohne sa dňa 23. marca roku 1908. s dovolením prevelebnej najvyššej vrchnosti cirkevnej, pod protektorátom a pri spoluúčinkovaní osvietenej grófkky Belovej Szapári a pri duchevnom vodcovstve prevelebného a dôstolného pána kanonika Alexandra Gaibl. — Smer cesty: Budapest—Prešporok—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Maria-Einsiedeln—(milostné miesto)—Genf—Lyon—Toulouse—

Cette—Lourdes a zpiatky. — Ceny súčasťnenia: Z Buda-
pešte I. trieda 550 korún, II. trieda 260 korún. Z Pre-
sporku I. trieda 533 korún 80 hal., II. trieda 439 kor.
20 hal., III. trieda 253 korún, v ktorých cenách obsa-
žené sú trovy hospody a zaopatrenia po ceste. Cesta
trvá asi 14 dní. Prihlásiť sa možno do 20. februára u
dôstojného pána kanonika Alexandra Gaibl, Pozsony,
Kapitulská ulica č. 3.

Na zlej ceste sa nachodíme, keď proti rozličným
chorobám miesto domácich, potrebujeme všeliaké, ako
na jarmoku odporúčané lieky. Fellerove Elsa-pilulky ku
prehnatiu, proti boleniu žalúdka, záhe, kŕčom. nechuti
k jedeniu, malomocnosti, tvrdej stolici, kyslému grganiu
atď., sú liek rýchlo a istotne účinkujúci. 6 škatuliek
franko 4 koruny. K dostaniu sú u lekárnik V. Eugena
Feller. Stubica, Kostolná-ulica 18. č. (stol. Záhreb).

Odkazy redakcie.

Pôvodca poštovej karty Zólyom. Píšete bez
mena. «Non quis sed quid?! Vyvráťte ak viete, ale
večné dáta článku: Ani putá, ani guľky, ani kropáč.»
Obráťte sa na kráľovského fiškusa. My nemáme kedy
murínov umývať.

Pôvodca dopisu v Týždenníku o desatero Božích
prikázaní. Odpovedáme vám vašimi slovami: Kriste,
smiluj sa nad nami a oslobod' nás od hanobiteľov
svojho mena.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do
Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Ame-
rike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výš-
označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr
vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného
vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 24. decembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica:
tisská K 24.70—26.30, stolnobelehradská K 25.00—25.95,
peštianska K 24.85—26.00, banátska K 24.90—25.70. —
Raž: prvotriedna K 23.80—24.00, druhotriedna K 23.75
do 23.90. — Jačmeň: prvotriedny K 15.90—16.10, druho-

triedny K 15.70—15.90. — Ovos: prvotriedny K 17.05—
17.40, druhotriedny K 16.55—16.85. — Proso: K 11.00—
12.00. — Kukurica: Kor. 14.10—14.20. — Repica:
K 34.50—36.00.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	19.30	19.10	18.90	18.60	18.40	18.00	17.60
			č. 7	7½	8		
			K 16.90	15.30	10.10		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7.00, hrubé K 7.20.

Ďatelinové semä: čistené K 170.00—175.00, lu-
cerna čistená K 150.00—158.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.50—4.70, žlté
K 5.10—5.30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 16.00—17.00, mie-
šaná strakavá K 13.00—14.00. — Hrach: nelúpaný K
—, lúpaný K —. — Šošovica: či-
stená K 45.00—75.00. — Konopné semä: K 26.50—
27.50. — Mak: K 85.00—86.00. — Rasca (kmín): Kor.
105.00—. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 51.50—52.00, srbské
(100 kusové) K 35.50—36.50.

Lekvár: srbský K 36.50—37.50, slavónsky K 56.50
do 57.50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 38.50, fiumánsky
White-Star (***) K 32.50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 77.00 do
78.00, kockový K 79.00—80.00, žltý K 77.00—78.00 za
100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 142.00—145.00,
vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 106.00—107.00, 3-
kusová K 112.00—113.00. vidiecka K —. — za 100
kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 165.50
do 166.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom
jeden barill 55.50—56.00.

Vajcia: prima uhorské K 108—110, podlejšie K 95
do 98 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo
veľkom.

Maslo: k čaju K 2.40—2.60, k vareniu K 1.20—1.30,
syr 12—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1.00—1.15
kilogr.; kurence k smaženiu K 1.30—1.50, kurence k
pečeniu K 2.00—2.80, sliepky na polievku K 2.70—3.00
za jeden pár.

Kašel

nátku, zachrypnutie, bolenie hrdla,
ťažké dychanie, influencu vyhojí a istotne
nám pomôže Fellerov Elsa-fluid. Tuct
na probu 5 korun franko. Objednajme u
Eugena V. Feller Stubica, Kostolná-
ulica 18 č. (stol. Záhreb). **Ferry**

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

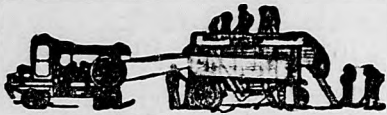
Ludvik Kállai motor dielňa**Budapest, VI., Gyár-u. 28.**

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež**elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe**

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!**!!! Jedina novota !!!**

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!
 Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

O nedostupiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmohradsko), P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Ježišek 1907!

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajariov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydličky,
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 cedidlo k čaju,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam **není klamstvo** zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepaí peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť zby si túto okrásňujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGAamerického patentovaného striebra závod
WIEN, II., Rembrandstrasse 19R. Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydácu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exel.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvršie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás, račte i mne dvojo takýchto nábytkov, po 8 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.
Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj druhým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.
S dôrobom sme veľmi spokojní a presíme o novú zásielku. Predstavená ústavu Mariánskeho. Budapešť, IX., Soroksársk a-lica 36.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení prídavku zrete delne meno »Kathreiner« máme spemnúť!

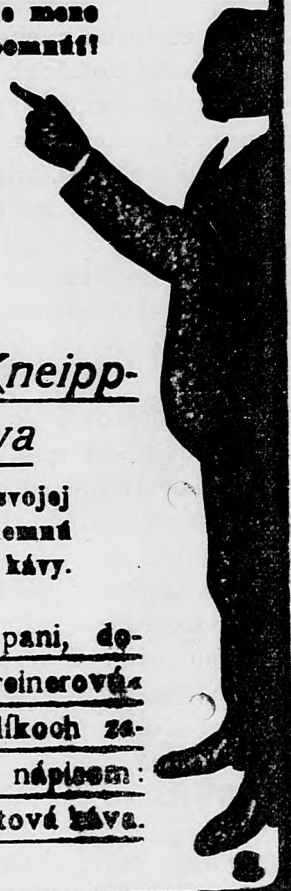
Lebo Ináč sa ošialíme a Iný napodobňujúci balík nám dajú, ktorá všetky významnosti »Kathreinerovej« ohlušuje!

Lebo len

Kathreinerova Kneipp-**Malátová káva**

dodáva následkom svojej zvláštnej výroby príemná vôňu a chuť bôbkevej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, dokonále, aby ste »Kathreinerová« len v originálnych balíkoch zapakovanú dostala s nápisom: **Kathreiner Kneipp-Malátová káva.**

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vnyimkou dovolenejšti sa poštoé útraty vynahrada. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Majetok na predaj. V najúrodnejšom kraji na žito stolice Pozsega, neďaleko Antunovacu v obci Marinosele, majetok pozostávajúci z 42 kat. jochov, 14 kat. jochov pasienku, 13 kat. jochov žitom zasitého polá. 10 kusov dojných kráv, 3 kone, 2 ošípané, bydlisko s pobočnými stavami, semeno k jarnému siatiu, 16 kat. jochov príslušnosti hory, seno, slama s celým hospodárskym zariadením na predaj sú pre nedostatok čelade. Cena 17 500 zl. Polovica ceny pri 40% úrokov moze ostať na majetku. Bližšiu zprávu podáva Michal Polák. Antunová. Železničná stanica Poljana.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj ľudových nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskopf patent K 5, Registrované »orel« Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorny doposielateľ

Hans Konrád Brůx No. 400 (Cesko.)